

Sokeaa metsäkritiikkiä

Mikko Niskasaari kirjoitti *Journalismikritiikin vuosikirjaan 2003* Saksan Greenpeacen viime lokakuussa Kainuun valtionmetsiin järjestämästä retkestä. *Helsingin Sanomat* oli 21.11.2002 kirjoittanut, että Saksan Greenpeace olisi vaatinut 500 000 valtion vanhan metsän hehtaarin lisäsuojelua Pohjois-Suomeen.

Niskasaaren mukaan tieto oli perätön. Todellisuudessa Greenpeace olisi vaatinut "vain" 300 000 hehtaarin lisäsuojelua. Tätä Niskasaari perusteli yksinomaan arvostelemistaan jutuista löytämillään tiedoilla.

Vaatus 500 000 hehtaarin suojelemisesta esitettiin kuitenkin julkisesti jo syyskuun 2002 alussa YK:n Johannesburgin ympäristökokouksessa. Suomen metsäsektorin edustajille sen esittivät elokuun lopussa 2002 Hampurissa kansainvälisen Greenpeacen metsäkampanjajohtaja Christoph Thies, Saksan Greenpeacen metsäkampanjajohtaja Oliver Salge ja Pohjolan Greenpeacen metsävastaava Matti Liimatainen.

Niskasaaren mukaan myös lehtien johtopäätös, että vaatimus toteutuessaan tuhoaisi Lapin metsätalouden, oli ylimitoitettu. Myös minä kirjoitin näin *Taloussanomissa* 5.12.2002. Jotta ymmärtäisi tämän, on pakko tutkia hieman historiaa.

Suomen vanhat metsät on nimittäin suojeltu. Tämä on tehty tutkimukseen perustuvassa prosessissa, johon ovat ottaneet osaa kaikki merkittävät tahot – mukaan lukien ympäristöjärjestöt – ja jota ympäristöministeriö veti. Yksikään osanottajista ei esittänyt kritiikkiä prosessia vastaan.

Toki ympäristöjärjestöt jättivät eriävän mielipiteensä, mutta ne eivät löytäneet mitään moitittavaa itse prosessista, vaan vain lopputuloksesta: olisi pitänyt suojella enemmän. Vaatimusta ei voi ymmärtää mitenkään muuten kuin siten, että olisi pitänyt suojella jotakin muuta kuin vanhaa metsää, mutta vanhan metsän nimissä.

Greenpeacen vaatimus edellyttäisi nykyisen vanhojen metsien määrittelyn (ks. esim. www.smy.fi/vanhatmetsat/) hylkäämistä. Tieteellistä tukea tällainen tuskin saisi, koska vaatimus ei kestä vertailua suomalaisen, tutkimukseen perustuvan, pitkän kantaman suojelutyön rinnalla, johon vastuulliset tahot – mukaan lukien ympäristöviranomaiset – ovat sitoutuneet.

Miksi Greenpeacen vaatimus tuhoaisi pohjoisen metsätalouden? Koska suojelun arvoisia vanhoja metsiä ei ole, vaatimus lisäsuojelusta jouduttaisiin toteuttamaan niissä valtionmetsissä, jotka muistuttavat eniten vanhaa metsää – siis tukki-ikäisissä talousmetsissä. Kun Niskasaari saivartelee sillä, kohdistuiko vaatimus Lappiin vai Pohjois-Suomeen, syrjäseuduille asia on samantekevä: jos Lappiin, se lopettaisi valtion tukkihakkuut tuolta alueelta liki 40 vuodeksi, jos

Pohjois-Suomeen, 10–20 vuodeksi. Koska puumarkkinat ylittävät maakuntarajat, vaikutus ulottuisi joka tapauksessa koko Pohjois-Suomeen.

Tämä johtaisi varmuudella useiden sahojen lopettamiseen, minkä jälkeen myöskään yksityismetsien tukille ei olisi ostajia ja massa- ja paperiteollisuuden paras raaka-ainelähde – sahojen sivutuotteena syntyvä pintalauta – kuihtuisi. Koska metsämaan arvo on sama kuin maalla kasvavan puun arvo, yksityismetsien arvo romahtaisi. Metsähallitukselle töitä tehneet hakkuuyrittäjät menisivät konkurssiin. Syrjäisen maaseudun lähes ainoa omillaan toimeen tuleva elinkeino ajautuisi kriisiin.

Niskasaari valittaa myös lehtien paheksuntaa, että Greenpeace järjesti retkenä Metsähallitukselta "salaa". Tällä on kuitenkin tarkoitettu ennen kaikkea sitä, että matka haluttiin tehdä *tiedotusvälineiltä* salaa – esimerkiksi metsäalan päinvastaisista esityksistä huolimatta.

Retki olisi ollut antoisampi, jos Metsähallitus olisi voinut ottaa mukaan käyntikohteiden käsittelyä koskevat dokumentit. Mutta miten ottaa, kun Greenpeace salasi matkakohteen?

Entä olisiko dokumenteista ollut apua? Metsähallitukselle annettiin oikeus vain yhteen 15 minuutin puheenvuoroon – jonka senkin Greenpeacen edustajat keskeyttivät useaan otteeseen.

Mutta: dokumenteista olisikin nähty, että retki suuntautui tavalliseen talousmetsään, joka ei ennen hakkuutakaan ollut millään mittarilla vanha metsä.

Kaiken huippuna Niskasaarelta jäi huomaamatta *Helsingin Sanomien* kirjoituksen suurin journalistinen merkitys: lehti nosti julkisuuteen asian, joka haluttiin kaikin keinoin pitää sieltä poissa. Kirjoituksesta syntynyt kohu pakotti Greenpeacen perääntymään julkisuudessa 500 000 hehtaarin vaatimuksestaan.

Mitä muuta journalismilta voidaan edellyttää?

HANNES MÄNTYRANTA
viestinnän suunnittelija
Suomen Metsäyhdistys